

Ramberättelse om utvecklingen i arbetet med långsiktiga insatser i samverkan

Samordningsförbundet HBS verksamhetsinriktning

Hur man organiserat samverkan inom rehabiliteringsområdet har utvecklats först genom frivillig samverkan och sedan 2006/2007 i samordningsförbund i Botkyrka och Huddinge och nu också i Salem sedan årsskiftet. Inom tidigare samordningsförbund i Botkyrka och Huddinge/HUSAM har man de senaste åren diskuterat en utveckling av förbundets verksamhet från att ha varit projektorienterat till största del till att i större utsträckning finansiera långsiktiga samverkansinsatser. Förbunden beslutade inför 2012 att även arbeta för att i högre utsträckning utveckla samverkanskultur och stödja kompetensutveckling (t.ex. gemensam seminarieverksamhet och utbildningar för medarbetare och chefer inom de samverkande parterna). denna diskussion kan förbundets verksamhet delas in i två delar:

UPPDRAG

Stödja metod- och kunskapsutveckling samt förbättrad samverkanskultur.

VERKSAMHET

Samordningsförbundet ska verka för förstärkning av samverkan och utgöra forum för kunskapsöverföring, metodutveckling och information genom att kartlägga, identifiera och visa på problem/möjligheter i samarbetet mellan myndigheterna. Samverkan ska främjas och utvecklas genom att stödja myndigheternas arbete med hur erfarenheter tas till vara på bästa sätt och möjliggöra gemensamma

UPPDRAG

Finansiera, stödja och utveckla individinriktade samverkansinsatser samt långsiktiga och strategiska processer.

VERKSAMHET

För att samordning ska utvecklas behövs arenor och resurser som kan förvalta och utveckla goda idéer. Samordningsförbundet ska finansiera långsiktiga lösningar (samlokalisering, processer, insatser etc.) för de behov som inte är möjliga att finansiera inom ramen för ordinarie verksamhet eller i vardagssamverkan.

Förbundet ska också möjliggöra tidsbegränsade utvecklings- eller pilotprojekt som inte kan göras i ordinarie verksamhet. Genom detta kan utvecklingsarbete och samverkansstrukturer utvecklas för att sedan implementeras i ordinarie verksamhet eller kunskap och erfarenheterna tas tillvara inom verksamhet finansierad av förbundet.

För att lyckas med långsiktiga samverkansinsatser behöver det finnas en enighet hos förbundets samtliga parter om behovet av en myndighetsgemensam insats för personer som behöver samordnad rehabilitering.

För att möjliggöra att insatsen möter rätt behov behöver insatsen vara flexibel och det ska en revidering av prioriteringar inom processens inriktning löpande dock minst en gång årligen.

Pågående finansierade samverkansinsatser

Samordningsförbunden Botkyrka respektive Huddinge/HUSAM har under 2012 bedrivit 11 insatser med planerad förlängning även 2013. Insatserna täcker in många behov och möter förbundets övergripande mål om att genom samordnad rehabilitering möjliggöra att fler invånare mår bra och ökar sin förmåga till arbete. Flertalet av de insatser och projekt som finansieras idag är framgångsrika och en del samverkansinsatser har framgångsrikt implementerats i ordinarie verksamhet. För andra verksamheter har det visat sig svårt att låta verksamheten finansieras inom ordinarie budgetram och i förbunden har man därför fört dialog om att förvalta och utveckla dessa ytterligare med ett långsiktigt stöd från samordningsförbundet. Möjligheten att även satsa på nya tidsbegränsade metodutvecklings- och pilotprojekt, ska dock finnas kvar.

Några insatser som kan vara intressanta att lyfta fram i detta sammanhang är två tidigare samlokaliserade och myndighetsgemensamma projekt som bedrivits i Botkyrka och i Huddinge, numera kallade samverkansteam. Detta är insatser som definierats som "längre stödinsatser för personer med långvarig och komplex problematik". Insatserna ger stöd till personer som har komplex, mångfacetterad, och ofta långvarig problematik. **Samverkansteam Botkyrka** som gör myndighetsgemensamma bedömningar och handlingsplaner för individer med komplex och/eller långvarig problematik. Individer som behöver myndighetsgemensam rehabilitering kan erbjudas både individuellt stöd och gruppcoachning (Botkyrka).

Samverkansteam Huddinge som ger individuellt stöd och gruppcoachning till personer som är i behov av samordnad rehabilitering med komplex och/eller långvarig problematik (Huddinge).

Också det förebyggande samverkansarbetet som sker inom ramen för "Kugghjul" på vårdcentraler och inom öppenvård psykiatri är exempel på verksamhet som utvecklats i projektform och där förbundet ser ett långsiktigt samverkansbehov som kan och bör stötts av samordningsförbundet.

Vi går från ett "projekttänk" till ett "processtänk"

Beskrivning utvecklingen i Samordningsförbundet Huddinge/HUSAM

Som en bakgrund kan även nämnas att i tidigare samordningsförbundet Huddinge/HUSAM pågick ett arbete under 2012 med att omorganisera arbetet med projekt och insatser utifrån att satsa på några få långsiktiga insatser och minska ner antalet tidsbegränsade projekt. Insatser skulle i större utsträckning vara möjliga att styra om utifrån förändrade behov och först och främst vara deltagarstyrd dvs. metoder och arbetssätt i insatsen skulle kunna anpassas utifrån de olika behoven hos deltagare.

Utifrån detta så beslutat förbundet att lägga ner dåvarande Husamrådet och istället ta fram ansökan för två nya insatser som bevilja medel under 2012. Det var för dels Samverkansteam Huddinge, som delvis bygger på erfarenheter från Husamrådet. Förändringen som gjordes var en betoning på att arbetet i insatsen utgår ifrån personernas behov och att arbetssätt och metoder således kan anpassa för att passa deltagaren. Detta i förhållande till att deltagaren får anpassa sig till vilken verksamhet som finns. I stort sett finns inga exkluderingskriterier utan i princip alla ska kunna delta oavsett tolkbehov eller liknade.

I Huddinge beviljades vidare medel till ett remiss- och kartläggningsteam (REKA) som utgör ett team dit handläggare kan vända sig för att få råd och deltagare kan kartläggas för att sedan slussa vidare till rätt insats. Insatsens skulle främja att deltagare i större utsträckning skulle hamna i rätt insats och att det skulle vara enklare för handläggare att remittera till verksamhet finansierad av förbundet. Detta då det tidigare upplevts som krångligt att sortera i alla insatser/projekt och dess målgrupper som finansierades av förbundet

Ytterligare beslutade även förbundet om implementering av två projekt för unga som tillsammans skulle bilda en gemensam stödprocess för unga vuxna. På så sätt skulle insatser finnas som arbetar med "unga vuxna" och insatser som arbetar med "äldre vuxna". Till dessa insatser kan sedan ytterligare insatser/projekt knytas vid behov. Generellt är tanken att insatserna inför varje nytt år kan få ett reviderat/förändrat uppdrag som innebär att verksamheten delvis kan behöva anpassas. Detta utifrån att insatserna också behöver kunna vara flexibla för förändringar hos de samverkande parterna eller andra faktorer som påverkar behoven, målgrupperna etc.

Beskrivning av utveckling i samordningsförbundet Botkyrka

I Botkyrka kommun startade samordningsförbundet 2007. Initiativet byggde mycket på de framgångar man sett inom frivillig samverkan och en vilja att utveckla samverkan inom rehabiliteringsområdet. Sedan länge fanns t.ex. ett väl fungerande samarbete mellan kommun och Arbetsförmedlingen med delvis samlokaliserad verksamhet. En gemensam ledningsgrupp fanns också "Sambo" för den frivilliga samverkan och vid samordningsförbundets uppbyggnad fungerade denna chefsgrupp som ett stöd till styrelsen i att utveckla samordningsförbundet.

Under samordningsförbundets första år gick relativt mycket energi åt till att bygga upp den nya organisationen, administrationen och att bygga upp fungerande nätverk. Under 2008 och 2009 ägnades mycket tid och resurser åt kartläggnings-arbete och beredning av bland annat de två stora projekten "Paraplyprojektet" och "Samborådet" som nu går in i sitt sista projektår. Sedan starten har förbundet haft en stadig utveckling mot att nå fler Botkyrkabor i behov av samordnad rehabilitering. Förra året nådde man ca 560 nya deltagare att jämföra med de 110 som tog del av insatser 2008. Förbundet har också de senaste åren riktat alltmer fokus på att förbättra den lokala välfärdsstrukturen på olika plan, genom att finansiera stödjande samverkansprocesser och skapa arenor för samtal om hur man arbetar inom och mellan myndigheterna.

Projektet Samborådet är som tidigare nämnt ett bra exempel på den typ av insatser som vi vill lyfta fram när vi beskriver vad vi menar med "långsiktiga och mer permanenta samverkansinsatser". I en utvärdering gjord under 2012 lyfts fram att "(p)rojektets målgrupp är "skör" och i behov av en sammanhållen och långsiktig insats från de myndigheter som medverkar i SamBorådet. Det tar lång tid att bygga upp tillit och självförtroende – men det går snabbt att rasera detta igen. De ingående myndigheterna har svårt att var för sig hantera målgruppen och dess behov. Myndighetsgränser kan vara särskilt allvarliga för en målgrupp som denna. Detta talar för att projektet skulle fortsätta. Ännu bättre är om det skulle gå att etablera en mer permanent plattform eller arena där parterna långsiktigt arbetar med målgruppen gemensamt och i samma lokaler med personal från de bakomliggande huvudmännen."

Utifrån erfarenheten vi byggt upp under de sju år förbundet varit igång har inblandade parter fått ökad förståelse för de möjligheter förbundet utgör men också ökad kunskap om det komplexa i att arbeta med samordnade insatser. Dessa erfarenheter tar vi med oss i det nya samordningsförbundet som från årsskiftet består av tre kommuner.

Målen för långsiktiga samverkansinsatser

För att lyckas med samverkan krävs ett stort och samlat engagemang från samtliga parter, där individfokus och nyttoperspektivet präglar arbetet på alla nivåer. Då kan de utmaningar vi ser i samverkansarbetet övervinnas. Det kan bl.a. handla om att förändringar sker i organisationer, deras uppdrag och/eller hos personal och att tillräcklig tid avsätts för samverkan och styrning av samverkansinsatser.

Genom att möjliggöra mer långsiktiga samverkanslösningar/processer och inte enbart finansiera tidsbegränsad projektverksamhet kan förbundet säkra möjligheten att det finns en bredd av efterfrågade och välfungerande samverkansinsatser som är till nytta för personer med sammansatta rehabiliteringsbehov.

Mervärde för individen

- Arbets sättet ska kunna anpassas för att kunna möta deltagarens behov och utgå från en individuell och myndighetsgemensam handlingsplan samt ett aktivt undanröjande av hinder.
- Insatserna kan forma insatserna utifrån deltagarnas behov och möjliggöra att deltagarnas erfarenheter och bedömningar av insatsen kan ligga till grund för verksamhetens löpande utveckling.
- En ökad kunskap och kännedom om insatserna gör det lättare möjliggör deltagande från individer som annars inte skulle komma i kontakt med verksamheten.

Mervärde för samordningsförbundets parter och samhället i stort

Att starta och avsluta projekt, bilda fungerande styrgrupper och få tillstånd en fungerande projektgrupp tar tid, kostar pengar och kräver stort engagemang. När samordningsförbunden nu funnits några år har vi hittat välfungerande metoder och samverkansformer att bygga vidare på och kan därmed använda våra samlade resurser mer effektivt. Långsiktiga lösningar möjliggör att samverkan ges tillräcklig tid att utvecklas och leder till ett bättre samverkansklimat samt bättre styrning och ledning.

Exemplen på vinster kan t.ex. vara:

- En långsiktighet lägger grunden till en mer effektiv och ansvarstagande styrning och ledning av insatserna.
- Insatserna kan arbeta mer processorienterat och långsiktigt och inte vara så styrda av projektmodellen.
- Långsiktiga beslut och långsiktig finansiering ger ökade möjligheter att rekrytera professionell personal till samverkansinsatserna och till att införskaffa ändamålsenlig och gemensam lokal.
- Nytt arbetssätt ger nytt förtroende för samverkan. Insatserna blir mer kända hos professionella och intresset för att samverka ökar då man ser långsiktiga resultat av samverkan.
- Kunskaper och erfarenheter hos personal inom insatserna tas tillvara och bidrar till utvecklingen av samverkan.
- De insatser som förbundet finansierar och stödjer blir mer kostnadseffektiva över tid.